

NYHEDSBREV

September 2022

**Temaartikel: Sådan kan man som ældreråd
hjælpe med at løfte demensområdet**

Side 4

**Den digitale velfærdsstat gør livet
svært for mange**

Side 7

**Danske Ældreråd om ældrelovsrapport: Nu skal regeringen
og Folketinget handle**

Side 2

Nu skal regeringen og Folketinget handle

Under overskriften ”En ældrepleje med tid til omsorg” har tidligere departementschef Per Okkels netop fremlagt sin afrapportering fra det rådgivende panel og ekspertgrupper om ny ældrelov. Et af de mest tydelige forslag er, at visitationen skal tæt på den ældre. En anbefaling som Danske Ældreråd opfordrer regeringen og Folketinget til at handle på.

Danske Ældreråd har deltaget i såvel det rådgivende panel som ekspertgrupper og er grundlæggende enig i mange af de løsningsforslag, man har valgt at tage med i rapporten. Ikke mindst er det helt rigtigt, når rapporten foreslår, at visitationen skal tæt på den ældre, og at medarbejdere skal organiseres i faste teams.

Vi mener, at det centrale spørgsmål i en ny ældrelov bør være, hvordan vi kan sætte den enkelte ældre borger fri. Kommunerne skal gå fra at se ældre som en opgave i form af ydelser og minutter, til at se ældre som de mennesker, de er – og til at lade deres ønsker og behov være styrende.

Må ikke blive en ekstra lov

På andre områder er rapporten knap så tydelig i sine forslag.

Blandt andet savner Danske Ældreråd en klokkeklar anbefaling om, at personlig pleje, sygepleje, genoptræning og rehabilitering skal samles i én lovgivning. Der er betydeligt

overlap mellem de forskellige ydelser, men i dag er ydelserne spredt på tværs af servicelov og sundhedslov, og det udgør en barriere for helhedstænkning og fleksibel opgavevaretagelse i ældreplejen. Ældreloven bør derfor ikke blive en ekstra lov, som medarbejdere og borgere skal navigere i, men i stedet samle reglerne i én lovgivning.

Praktisk hjælp og andre faggrupper

I afrapporteringen stilles der spørgsmål ved, om det offentlige skal have ansvaret for levering af praktisk hjælp og madservice til de ældre, der ikke selv er i stand til at udføre opgaven.

For Danske Ældreråd er det afgørende, at kommunerne fortsat har ansvar for praktisk hjælp, fordi det at kunne få hjælp til rengøring og tøjvask, når man ikke længere selv kan, er helt essentielt for at kunne leve et værdigt liv. Når det er sagt, er vi åbne for, at andre faggrupper kan varetage opgaver relateret til praktisk hjælp, så vi bruger de social- og sundhedsfaglige kompetencer der, hvor der er mest brug for dem.

Et nyt tilsynssystem

Rapporten foreslår også, at man lægger de statslige tilsyn sammen, og at der i tilsynene skal være mindre fokus på skriftlige retningslinjer og mere fokus på inddragelse af det enkelte menneske.

Danske Ældreråd bakker op om, at man lægger de to statslige tilsyn sammen. Men vi savner, at man tager stilling til, hvilken rolle det kommunale tilsyn skal spille fremadrettet.

Det er vores holdning, at det kommunale tilsyn fortsat skal udgøre rygraden i det samlede tilsynssystem, men der er brug for en fælles national ramme for det kommunale tilsyn, som også kan være med til at sikre en bedre sammenhæng mellem det kommunale tilsyn og det statslige tilsyn.

Alt i alt vurderer Danske Ældreråd, at regeringen og Folketinget med rapporten har fået en række løsningsforslag, der sætter en god retning for hvordan ældreplejen bedst indrettes i fremtiden. Det er nu op til regeringen og partierne at følge op med handling - blandt andet i form af konkret lovgivning.

Inger Møller Nielsen
formand

Alle Danske Ældreråds bemærkninger til rapporten om ny ældrelov [kan læses her](#).

Hvordan arbejdes der på demensområdet, og hvordan kan man som ældreråd påvirke udviklingen i en positiv retning. Det sætter Danske Ældreråd fokus på i temaartikel.

Side 4

Indhold

- 2 Leder
- 4 Sådan kan man som ældreråd være med til at løfte demensområdet
- 7 Den digitale velfærdstat gør livet svært for mange: Mindst hver femte borger er digitalt udsat
- 9 Danske Ældreråd på Folkemødet Bornholm
- 11 FN's ældredag 2022 hylder ældre kvinder for deres bidrag til samfundet
- 12 Tilsyn viser alvorlige problemer med patientsikkerheden i plejesektoren
- 13 Flere kommuner får mulighed for at blive sat fri fra regler på ældreområdet
- 14 Efterårets temadage stiller skarpt på sundhedsklynger og det kommunale sundhedsområde
- 15 Kort nyt
- 18 Arrangementer

- Vi ser desværre en del større og kritiske problemer af betydning for patientsikkerheden på plejeområdet. Det gælder især de steder, hvor vi har haft en særlig grund til komme på tilsynsbesøg [...]

Charlotte Hjort, enhedschef i Styrelsen for Patientsikkerhed

Side 12

Danske Ældreråd efterlyser blandt andet større grad af borgerinddragelse, når de digitale løsninger udvikles og implementeres. Læs om sommerens debat om digitaliseringens skyggeside.

Side 7

Temaartikel: Sådan kan man som ældreråd hjælpe med at løfte demensområdet

I Danmark anslås, at godt 87.000 mennesker på 65 år eller derover lever med demens. Antallet forventes at vokse til mere end 134.000 mennesker i 2035 som følge af en stigende ældrebefolkning. I denne temaartikel sætter Danske Ældreråd fokus på, hvordan der arbejdes på demensområdet, og hvordan man som ældreråd kan påvirke udviklingen i en positiv retning.

Tekst Anja Bihl-Nielsen

En af udfordringerne, når man taler demens er, at kun cirka 40 procent af de 87.000 ældre mennesker, der i dag lever med demens, er udredt og har en diagnose.

Udredning for demens halter

Udredning af demens sker på demens- eller hukommelsesklinikker under regionen på henvisning fra praktiserende læge.

Alle fem regioner har udarbejdet forløbsprogrammer for demens, som blandt andet definerer opgaveansvaret for henholdsvis region, kommune og praktiserende læge.

Forløbsprogrammerne kan ses på den enkelte regions hjemmeside. Generelt overtager praktiserende læge typisk ansvaret efter udredningen, mens demens- eller hukommelsesklinik beholder behandlingsansvar for komplekse forløb.

Et af indsatsområderne i demenshandlingsplanen (se faktaboks) er at optimere udredningen. Alligevel overholdes udredningsgarantien på 30 dage ikke i nogen regioner. Enkelte steder i landet er ventetiden for tiden oppe på 94 uger.

På www.ventefinfo.dk kan de aktuelle ventetider ses

Kapaciteten for demensudredninger er hermed ikke fulgt med behovet for udredninger. Det skyldes dels, at der bliver flere ældre og risikoen for demens stiger med alderen og dels, at der – blandt andet i kraft af demenshandlingsplanen – har været massivt fokus på tidlig udredning og opsporing, hvilket kan være med til at øge antallet af henvisninger.

Det er et kæmpe problem, at ventetiden på udredning er så lang. Ikke mindst fordi en tidlig indsats ved demens er afgørende for at nedsætte hastigheden, som sygdommen udvikler sig i. Men også fordi de kommunale tilbud til mennesker med demens og deres familier ofte kræver en diagnose.

Hjælp og støtte varierer på tværs af kommuner

Størstedelen af den hjælp og støtte, som familier med demens får, sker gennem kommunen.

Kommunens forpligtelser er reguleret i serviceloven, men kommunen fastlægger selv sit serviceniveau og sine konkrete tilbud.

Der findes godt nok en række anbefalinger fra blandt andet Sundhedsstyrelsen til tilrettelæggelse af demensindsatsen, men det er meget forskelligt, hvordan kommunerne

Om demens

Demens er betegnelsen for den tilstand, man kommer i, når ens mentale færdigheder svækkes. Demens kan skyldes mere end 200 forskellige sygdomme. Den hyppigste er Alzheimers.

Risikoen for demens stiger med alderen, men demens skyldes altid sygdom og er ikke en naturlig følge af alderdom. Typiske symptomer er hukommelsesbesvær, manglende initiativ og handlekraft, evnen til at finde vej, problemløsning med videre. Hertil kan sociale kompetencer og følelseslivet ændre sig.

Den nationale demenshandlingsplan

Den nationale demenshandlingsplan løber fra 2017 til 2025.

Demenshandlingsplanen bygger på og understøtter et paradigmeskifte på demensområdet, som blandt andet indbefatter at se mennesket før sygdommen, at fokusere på ressourcer og selvbestemmelse samt at løfte kvaliteten i plejen for mennesker med demens gennem øget faglighed og viden om demenssygdom.

[Demenshandlingsplanen kan downloades her](#)

arbejder med dem.

Alle kommuner har dog i dag mindst én demenskoordinator ansat, selvom der ikke er noget krav om, at kommunerne skal have demenskoordinatorer.

Fordi der ikke er nogen formel definition af, hvad en demenskoordinator skal arbejde med, spænder deres opgaver vidt mellem kommunerne.

Typisk varetager de forløbskoordination for familier med demens, tilbyder samtaler med og undervisning af mennesker med demens og deres pårørende, tilrettelægger aktiviteter og tilbyder supervision og sparring til kolleger, der varetager den daglige pleje og omsorg for mennesker med demens.

I den tidlige fase af et demensforløb vil personen med demens typisk kunne klare sig selv i hjemmet, eventuelt med støtte fra pårørende. Men der er en række tilbud, som kan være relevante i denne fase, for eksempel:

- Pårørendekurser.

- Samtalegrupper for mennesker med demens.
- Løbende opfølgning og dialog med en demenskoordinator eller lignende.
- Trænings- og aktivitetstilbud for mennesker med svær demens

Vigtigt med medarbejderkompetencer i demenssygdom

Når demenssygdommen bliver mere fremskreden, får de fleste behov for hjælp og støtte i hverdagen fra hjemmeplejen og for en stor dels vedkommende på sigt også i plejebolig.

Fordi der er en meget stor andel af mennesker med demens, der ikke har en diagnose, kan vi ikke vide med sikkerhed, hvor stor en andel af borgerne i hjemmeplejen og på plejecentre, der lider af demens. Men et estimat er, at op mod 80 procent af beboerne på et plejecenter har en demenssygdom, der vil udvikle sig over tid.

Derfor er det vigtigt, at kommunerne sikrer, at medarbejdere i ældreplejen har de rette kompetencer til

at arbejde med demenssygdom. For eksempel at medarbejderne kan arbejde personcentreret og med socialpædagogiske metoder, som blandt andet kan nedbringe brugen af antipsykotisk medicin.

Anvendelsen af antipsykotisk medicin til mennesker med demens er nemlig et andet problem på demensområdet.

Brugen frarådes af sundhedsmyndighederne, fordi effekten af antipsykotisk medicin ved demenssymptomer er begrænset, men bivirkningerne er massive. Et nyere studie viser, at risikoen for død er 35 procent højere for mennesker med demens, der behandles med antipsykotisk medicin.

Alligevel er en femtedel af alle med en demensdiagnose i behandling med antipsykotisk medicin. Det er lægen, der udskriver medicin, men undersøgelser viser, at kommunernes tilbud til mennesker med demens har stor betydning for, at behovet for antipsykotisk medicin opstår. →

Sådan kan ældrerådene hjælpe med at løfte demensområdet

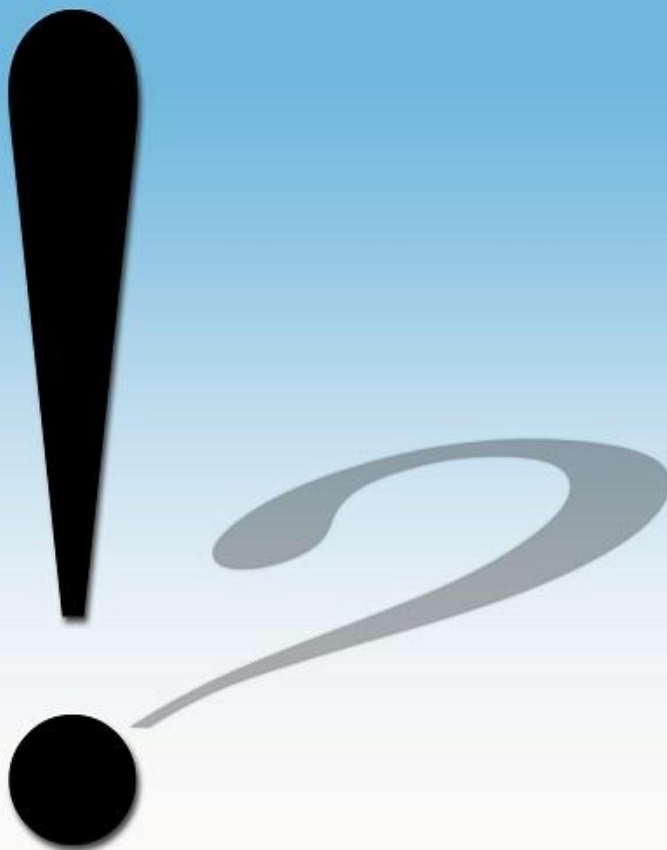
De fleste kommuner har i dag en demensstrategi- eller politik. Men det er forskelligt fra kommune til kommune, i hvor høj grad politikere og administration navigerer efter politikken, ligesom det er forskelligt, i hvor høj grad borgerne i sidste ende kan mærke de fine ord i deres hverdag.

Danske Ældreråd anbefaling til ældreråd er:

- Gå i dialog med borgerne, politikere og administrationen om, hvordan der arbejdes med demenspolitikken, og hvordan man fortsat implementerer den.
- Undersøg hvilke tilbud der er til familier med demens i jeres kommune. Er der tilbud, der mangler i jeres kommune, for eksempel pårørendekurser, samtalegrupper eller aktivitets- og samværstilbud?
- Undersøg hvor mange demenskoordinatorer jeres kommune har ansat, og hvad deres opgaver er. Har de tid nok til både at have en løbende relation og dialog med familier med demens i hverdagen og til at give supervision og sparring til de medarbejdere, der varetager den daglige pleje og omsorg?
- Undersøg hvilke kompetencer medarbejderne på ældreområdet i kommunen har til at arbejde med demens. Alle medarbejdere bør have et basalt demensfaglig niveau, og der bør også være medarbejdere med specialiseret viden om demens, som kan fungere som ressourcepersoner eller

støtte op i særligt komplicerede forløb.

- Undersøg om jeres kommune har benyttet sig af Sundhedsstyrelsens gratis tilbud. For tiden udbyder de gratis kurser/ implementeringsforløb til kommuner og private leverandører med henblik på forebyggelse af udadreagerende adfærd og brug af antipsykotisk medicin. Men før sommerferien var kun halvdelen af kommunerne tilmeldt et forløb.
- Undersøg hvordan jeres kommune arbejder med at nedbringe brugen af antipsykotisk medicin. På Videnscenter for Demens' [hjemmeside](#) kan I se, hvordan det står til i jeres kommune .

Den digitale velfærdsstat gør livet svært for mange: Mindst hver femte borger er digitalt udsat

Hen over sommeren har Politiken og andre medier stillet skarpt på, at der er en stor gruppe borgere, der ikke magter det digitale og derfor kæmper med at leve op til statens krav om, at det er obligatorisk at anvende digital selvbetjening. Danske Ældreråd giver dig her et overblik over debatten.

Tekst Morten Larsen

Baggrunden for debatten er, at Digitaliseringsstyrelsen vurderer, at et sted mellem 17-22 procent af befolkningen - og sandsynligvis flere - er digitalt udsatte. Når man i Danmark så samtidig har besluttet, at det som udgangspunkt skal være obligatorisk at kommunikere digitalt med den offentlige sektor, får det nogle alvorlige konsekvenser for gruppen af digitalt udsatte, som tæller mange ældre.

De konsekvenser har dagbladet Politiken sat fokus på i sin artikelserie "Den digitale underklasser". Her er beskrevet, hvordan ellers velfungerende samfundsborgere, oplever at blive ekskluderet og behandlet som andenrangs borgere, fordi de har det svært med det digitale eller ikke har en computer eller en smartphone.

Kan gå ud over retssikkerheden

Men også i forhold til retssikkerheden skaber digitaliseringen problemer. Tænk tanken Justitia konkluderer på baggrund af deres rapport "Retssikkerhed for digitalt udsatte", at for en stor del af befolkningen volder den øgede digitalisering så store problemer, at de ikke kan gøre

deres ret gældende og derved mister den hjælp og støtte, som de ellers er berettiget til.

Ydmygende og besværligt

Et tredje kritikpunkt, er at det ikke er muligt at få en generel fritagelse fra offentlig selvbetjening, som det er ved digital post.

I dag er det sådan, at man godt kan blive fritaget fra selvbetjening, men man skal anmode om at blive fritaget fra hver enkelt selvbetjeningsløsning. Og det er en medarbejder, der skal vurdere om, der foreligger særlige forhold hos borgeren, som for eksempel handicap, manglende digitale kompetencer, der gør, at borgeren kan få lov til at slippe for at anvende den pågældende selvbetjening, og i stedet få lov til at anvende et analogt alternativ.

Den proces oplever mange borgere som besværlig og ydmygende. Og blandt andre Justitia har anbefalet, at digital selvbetjening være et tilbud og ikke en pligt - for eksempel i form af en model, hvor man kan ansøge om et "digitalt fripas", som omfatter digital post samt alle nuværende og fremtidige digitale selvbetjeningsløsninger.

Oplever det er kompliceret at få digitale fuldmagter

En fjerde problemstilling er, at nogle pårørende eller andre, der gerne vil hjælpe overtræder loven, fordi de logger med deres eksempelvis deres ægtefælles MitID.

NemID og MitID er personlige, og man må ikke benytte NemID eller MitID for en anden person. Hvis man gør det, risikerer man at gøre dig skyldig i dokumentfalsk. Heller ikke hvis man har fået den andens tilladelse må man logge ind med vedkommendes MitID eftersom det bliver ansat som om man udgiver sig for en anden og det er ulovligt.

Det giver derfor god mening, at man ikke må logge ind med en anden persons identifikationsoplysninger, men for den enkelte pårørende kan det være fristende at vælge denne nemme, men ulovlige udvej i stedet for at få en digital fuldmagt.

For udfordringen er, at det kan være kompliceret at få en digital fuldmagt – blandt andet fordi, man skal have en fuldmagt for hver enkelt af de selvbetjeningsløsninger, man ønsker at anvende.

Desuden kender pårørende måske slet ikke til muligheden.

I den nye fællesoffentlige digitaliseringsstrategi som regeringen, KI og Regionerne kom med før sommerferien, er et vigtigt element for at inkludere de digitalt udsatte, at det skal være let, trygt og lovligt at lade støttepersoner og familiemedlemmer repræsentere dem i mødet med den digitale velfærdsstat, for eksempel med digitale fuldmagter.

Det mener Danske Ældreråd

Danske Ældreråd er selvfølgelig positive overfor, at det bliver lettere at afgive digitale fuldmagter, men vi mener, at der er behov for, at der bliver gjort meget mere for at inkludere digitalt udsatte.

Det har Inger Møller Nielsen, formand Danske Ældreråd blandt andet påpeget i et [debatindlæg i Sjællandske](#). Her peger hun på, at myndighederne skal holde op med at gøre ikke digitale borgere til problemet og i stedet rette blikket indad mod deres egne løsninger.

Eksempelvis har lovgivningen om obligatorisk digital selvbetjening slet ikke øje for den mulighed, at det kan være selvbetjeningsløsningen, der er problemet, når borgeren beder om at blive fritaget for at anvende den. I stedet lyder det, at der skal foreligge særlige forhold hos borgeren, før borgeren kan anvende analoge alternativer til en selvbetjeningsløsning. Det kan for eksempel være handicap, manglende digitale kompetencer, sprogvanskeligheder etc.

Når man lovgivningsmæssigt således på forhånd frikender de digitale løsninger, gør man borgeren til problemet, ligesom man lægger kimen til at tænke i et A-hold, der kan fin-

de ud af digitaliseringen, og et B-hold, der slet ikke kan.

Danske Ældreråd efterlyser blandt andet større grad af borgerinddragelse, når de digitale løsninger udvikles og implementeres. Vi savner, at de analoge alternativer bliver gjort mere tilgængelige, og at analoge kanaler integreres bedre i de digitale. For eksempel vil noget så simpelt som et telefonnummer, man altid kan ringe til, hvis man går i stå i en selvbetjeningsløsning, være en stor hjælp.

Vi skal lære af debatten om selvbetjening

I mediet Caretech, der udgives af Ingeniøren og læses af folk, der arbejder professionelt med velfærdsteknologi, peger Danske Ældreråd i en [klumme](#) desuden på, at hele debatten omkring digital selvbetjening udstiller, at en strategi om at presse borgere til at anvende de digitale løsninger kan have store konsekvenser. Og det er en fejl som vi for alt i verden undgå at begå, når det gælder velfærdsteknologi.

Danske Ældreråd mener, at det skal være frivilligt for den enkelte borger at anvende velfærdsteknologi. Og

det både for at tage hensyn til dem, der ikke kan eller vil det digitale, og fordi vi tror, at det at gøre det frivilligt, er den bedste drivkraft i forhold til at få udbredt velfærdsteknologi.

Men ligesom man som borger skal have mulighed for at sige nej til velfærdsteknologi, mener vi at det er mindst ligeså vigtigt, at man har mulighed for at sige ja. I flere tilfælde foretrækker borgerne – herunder mange ældre - netop en velfærdsteknologisk løsning, fordi teknologien giver dem frihed og selvbestemmelse.

I samme indlæg opfordrer Danske Ældreråd til, at alle kommuner tager en etisk diskussion af, hvilke værdier der skal være drivende for brugen af velfærdsteknologi. Velfærdsteknologi er et redskab, der kan hjælpe med at fremtidssikre velfærden. Det kræver, at man som kommune har en politik på området, hvis formål borgerne kan se ideen med, og som politikerne kan stå på mål for. Det er derfor ikke hensigtsmæssigt, hvis velfærdsteknologi først for alvor kommer på dagsordenen i kommunen, når der skal foretages besparelser.

Danske Ældreråd på Folkemødet

Danske Ældreråd deltog i flere debatter på Folkemødet på Bornholm, som blev afholdt den 16. - 19. juni. Læs her nogle af Danske Ældreråds budskaber.

En ny ældrelov

Formand Inger Møller Nielsen debatterede ny ældrelov med blandt andre Pia Kjærsgaard (DF) og Politikens chefredaktør Christian Jensen.

- Der er brug for et paradigmeskrifte i ældreplejen. Vi skal gå fra at se ældre med behov for hjælp som en opgave til at se dem som de mennesker, de er - og lade deres behov og ønsker være styrende.

- Det betyder, at vi skal have tillid til, at det ældre menneske er ekspert i sit eget liv og den nærmeste til at kende sit individuelle behov. At det ældre menneske lytter til råd og vejledning fra professionelle. Og, at det ældre menneske ikke vil bede om mere, men måske noget andet, end det kommunen vurderer, lød det fra Inger Møller Nielsen i debatten, der var arrangeret af Center for Kvalitet i Velfærd.

En god alderdom - også til mænd

Inger Møller Nielsen, social- og ældreminister Astrid Krag og en række andre aktører drøftede, hvordan man sikrer en god alderdom for mænd.

- Fællesskab og relationer er afgørende for at bevare et aktivt liv og forebygge sygdom hele livet og særligt i alderdommen. Men rigtig mange aktiviteter er tilrettelagt af kvinder for kvinder. Vi risikerer, at nogle mænd oplever unødigt ensomhed i alderdommen, hvis ikke vi formår at hjælpe dem ind i fællesskaber, som giver mening for dem, advarede Inger Møller Nielsen.

Hun pegede samtidig på, at ældrerådene har god mulighed for at sikre, at hver enkelt kommune tager opgaven på sig med at skabe lettilgængelige og meningsfulde fællesskaber for både mænd og kvinder.

- Det kræver, at vi i hvert enkelt ældreråd tager dialogen med både politikere og forvaltning i kommunen, men også at vi er i tæt kontakt med de ældre borgere i kommunen, om hvad der er vigtigt for dem, sagde Inger Møller Nielsen.

Fremtidens ældreliv

Danske Ældreråds direktør Trine Toftgaard Lund deltog i Mandag Morgens og Altingets debat om "Fremtidens ældreliv – Når vores børn bliver gamle".

Til at skyde debatten i gang tog arrangørerne afsæt i en fremtidsfortælling om, at pensionen helt var afskaffet og ældre mennesker var nødt til at varetage forskellige jobs i blandt andet i servicebranchen for at undgå fattigdom.

Et scenarie som Trine Toftgaard Lund fandt tankevækkende, men ikke et særligt realistisk eller for den sags skyld ønskværdig.

- Jeg glæder mig over, at vi i Danmark har et stærk pensionssystem, som ikke alene består af folkepensionen, men hvor langt de fleste danske indbetaler til en individuel arbejdsmarkedspension, som sikrer dem et supplement til pensionen. Vores pensionssystem er robust, og vi kommer heldigvis aldrig til at skulle gribe til så radikale løsninger, sagde Trine Toftgaard Lund.

- Når det kommer til stykket, så tror jeg, at bekymringen hos kommende generationer af ældre går på noget andet end folkepensionen og pensionsalderen. Den går især på, om der nu også er en værdig ældrepleje til dem, når de en dag får behov for hjælp. Derfor er hele den debat om fremtidens løsninger, som vi lige nu har omkring ny ældrelov utrolig vigtig, lød det fra Trine Toftgaard Lund.

Måltider i den gyldne alder

På Folkemødet blev det også til en god snak om måltider og fællesskaber. Her var Inger Møller Nielsen i debat om måltider i den gyldne alder. En debat, der var arrangeret af Rådet for Sund Mad.

- Vi har en ny generation af ældre, der har rejst i store dele af verden og er vant til at spise mange forskellige retter. For dem er sovs og kartofler ikke en ret. 30.000 får madservice. Vi kan tænke det gode måltid ind der, sagde Inger Møller Nielsen.

- Der findes mange forskellige gode tilbud om madfællesskaber, men vi skal blive bedre til at hjælpe de ældre derhen, fortalte Inger Møller Nielsen.

FN's ældredag 2022 hylder ældre kvinder for deres bidrag til samfundet

Den 1. oktober 2022 afholder FN sin årlige ældredag. I år har FN valgt, at dagen skal minde verden om den vigtige rolle ældre kvinder spiller i forhold til at håndtere nogle af tidens globale udfordringer – som for eksempel covid-19-pandemien.

Under overskriften "The Resilience and Contributions of Older Women" sætter FN i år fokus på, at verden er fuld af ældre, stærke kvinder, der yder et stort bidrag til at løse tidens store samfundskriser.

Mange ældreråd har tradition for at planlægge et borgerarrangement, som spiller op af det årlige tema, som FN udmelder.

I en dansk sammenhæng kan det for eksempel være relevant at sætte fokus på ældre kvinder og frivilligt arbejde/hjælp i netværk.

Blandt andet viste coronakrisen, at mange er klar til at hjælpe deres medmennesker, når der er brug for det. Ikke mindst var der en stigning af borgere, der udfører frivilligt arbejde på socialområdet, hvor markant flere har hjulpet til i for eksempel pensionistforeninger. Og ifølge Frivilligrapporten 2019 – 2021 var to ud tre frivilli-

ge på det sociale område kvinder.

En anden form for hjælp under coronakrisen, der er fremhævet i Frivilligrapporten, er hjælp givet i eget netværk. Her var det især kvinder over 60 år, som gav en hånd med til ældre, syge og isolerede borgere med indkøb, transport og lignende. De løftede dermed en betydelig samfundsmæssig opgave i en kritisk periode. Det fortjener at blive anerkendt.

[Find Frivilligrapporten her](#)

I en global sammenhæng ønsker FN med dagen at sætte fokus på ældres, civilsamfundets, FN-organisationers og medlemsstaternes indsats for at sætte ældre kvinders vilkår på den internationale udviklingsdagsorden.

[Læs FN's beskrivelse af temaet her](#)

Tilsyn viser alvorlige problemer med patientsikkerheden i plejesektoren

Ny rapport fra Styrelsen for Patientsikkerhed viser alvorlige problemer med medicinbehandling, sundhedsfaglig vurdering og dokumentation på plejehjem, i hjemmeplejen og i hjemmesygeplejen.

Styrelsen for Patientsikkerhed førte i 2020 og 2021 95 stikprøvebaserede tilsyn, 93 reaktive tilsyn og 95 opfølgende tilsyn på baggrund af tidligere påbud på landets plejecentre, i hjemmeplejen og hjemmesygeplejen.

Resultaterne af tilsynene viser, at der i mere end 40 procent af de reaktive og de opfølgende tilsyn var alvorlige brister i patientsikkerheden. 95 plejecentre, hjemmepleje- og hjemmesygeplejeenheder fik vurderingen større eller kritiske problemer af betydning for patientsikkerheden.

- Vi ser desværre en del større og kritiske problemer af betydning for patientsikkerheden på plejeområdet. Det gælder især de steder, hvor vi har haft en særlig grund til komme på tilsynsbesøg – enten fordi vi af for eksempel pårørende eller an-

satte er blevet gjort opmærksomme på problemer, eller fordi vi tidligere har været på tilsyn og har måttet udstede påbud om at rette op på større eller kritiske problemer, siger overlæge Charlotte Hjort, enhedschef i Styrelsen for Patientsikkerhed.

Medicinbehandling er et af de områder i plejesektoren, der ofte giver anledning til problemer med patientsikkerheden. Forkert medicinering kan have alvorlige konsekvenser for de ældre, svækkede patienter og opstår typisk, fordi der ikke er orden i patienternes ordinerede medicin, medicinlister og medicinbeholdning.

Tilsynene viste også, at flere steder på plejeområdet havde udfordringer med den sundhedsfaglige vurdering og dokumentation. Det drejer sig blandt andet om den sygeplejefagli-

ge beskrivelse af patienters aktuelle og potentielle problemer.

Den sundhedsfaglige dokumentation er plejepersonalets redskab til at dele viden om patienternes tilstand, og afgørende for at plejepersonalet kan reagere rettidigt, for eksempel ved tegn på forværring i tilstande, som kræver handling.

- Resultaterne af de sundhedsfaglige tilsyn på plejeområdet de sidste to år peger på, at der fortsat er god grund til at have fokus på patientsikkerheden på dette område. Samtidig viser de reaktive tilsyn, at der ofte er noget at komme efter, når for eksempel pårørende eller ansatte indgiver en bekymring, fortæller Charlotte Hjort.

[Rapporten kan hentes her](#)

Flere kommuner får mulighed for at blive sat fri fra regler på ældreområdet

Et bredt flertal af Folketingets partier indgik i juni en aftale, der giver mulighed for at sætte ældreplejen fri i en række kommuner. Danske Ældreråd hilser aftalen velkommen.

Der er brug for mere frihed, tillid, faglighed og sund fornuft samt mere plads til, at fagligt kompetente medarbejdere kan lave lokale løsninger tæt på borgeren. Hvor det faglige skøn vejer tungere end procesregler. Borgerne skal opleve, at kvaliteten af velfærden løftes.

Sådan forklarer regeringen, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance, Dansk Folkeparti, Nye Borgerlige, Frie Grønne, Alternativet og Kristen-demokraterne baggrunden for en bred politisk aftale, der giver flere kommuner mulighed for at blive frisat fra regulering på ældreområdet.

I praksis betyder det, at man som kommune kan indgå en velfærdsaftale i form af en gensidig forpligtelse mellem stat og kommune, hvor kommunerne sættes fri fra en stor del af den statslige lovgivning med undtagelse af nogle centrale hegnspele, som fortsat vil skulle efterleves i ældreplejen.

Kommunerne forpligter sig samtidig til at fjerne unødig kommunal regulering og dokumentationskrav på ældreområdet.

Tre kommuner Langeland, Middelfart og Viborg Kommune indgik allerede tilbage i 2021 velfærdsaftaler med regeringen på ældreområdet.

De kommuner, der allerede har indgået velfærdsaftaler på ældreområ-

det, oplever gejst og energi blandt både medarbejdere, ledere og de ældre selv. Det håber jeg, at vi med denne aftale kan få bredt ud til glæde for mange flere, fortæller social- og ældreminister, Astrid Krag.

Skal sikres den hjælp, de har behov for

Danske Ældreråd hilser aftalen velkommen.

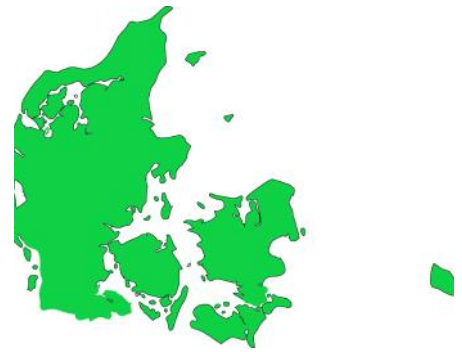
– Det er kun godt, at man nu giver flere kommuner mulighed for lokalt at prøve nye ting af på ældreområdet samtidig med, at man har bevaret vigtige rettigheder. Ikke mindst er det centralt for Danske Ældreråd, at servicelovens formålsparagraf fastholdes som led i udbredelsen, så det sikres, at borgerne får den hjælp, de har behov for, siger Inger Møller Nielsen, formand Danske Ældreråd.

Hun hæfter sig også ved, at det frie valg er bevaret.

– Vi er glade for, at borgerne fortsat vil have ret til at vælge anderledes, hvis den tilbudte hjælp ikke er tilfredsstillende.

Ældreråd tiltænkt central rolle

Danske Ældreråd hilser det også velkommen, at aftalepartierne i aftaleteksten lægger vægt på, at ældrerådene inddrages og tages med på råd i forhold til de tiltag, der gøres i kommunerne. Og, at det er et centralt opmærksomhedspunkt, at kommunernes inddragelse af ældrerådene afspejles i de endelige

velfærdsaftaler, som indgås med kommunerne.

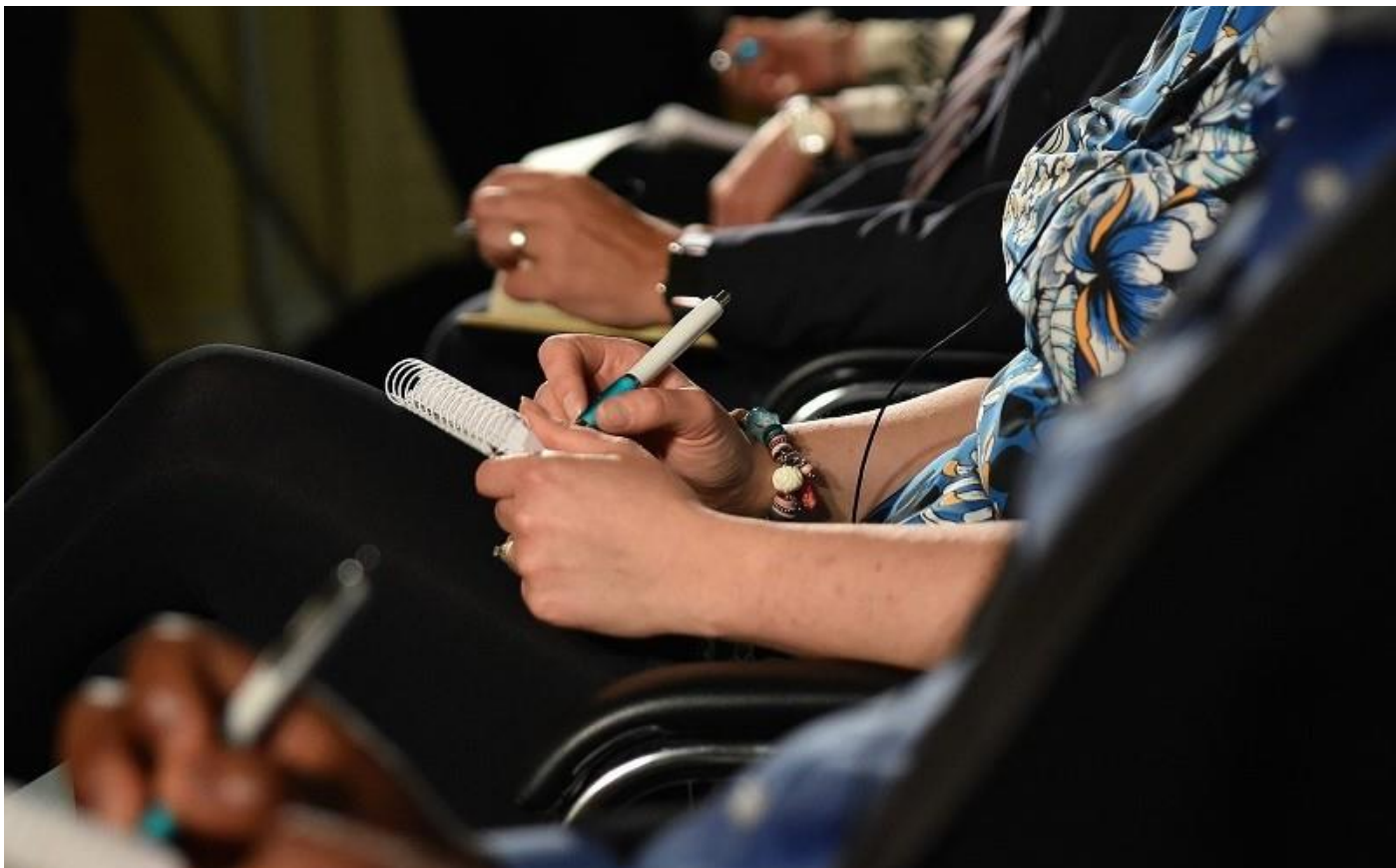
– En af de ting, som ældrerådene kommer til at holde øje med, er at frisættelse fra eksempelvis kvalitetsstandarder og forebyggende hjemmebesøg ikke kommer til at udvikle sig til en spareøvelse, hvor man fjerner noget, men ikke sætter noget andet i stedet, og dermed reelt ikke udvikler velfærden, siger Inger Møller Nielsen.

Cirka hver tredje kommune

Det er regeringens ambition, at alle landets kommuner sættes fri på dagtilbuds-, folkeskole- eller ældreområdet. Med aftalen om kommunernes økonomi for 2023 blev regeringen og KL enige om at samarbejde om fordelingen af kommunerne, så nogenlunde lige mange kommuner frisættes på hvert af de tre velfærdsområder – med udgangspunkt i kommunernes ønsker. Hermed vil det sandsynligvis være omkring 30 kommuner, der får mulighed for at blive frisat på ældreområdet

Det fremgår af den politiske aftale, at lovforslag om udbredelse af velfærdsaftaler vil blive fremsat i efteråret 2022.

Kommunernes frist for at indlevere deres ønsker til, hvilket velfærdsområde, de ønsker frisættelse på, er den 30. september 2022.

Efterårets temadage stiller skarpt på sundhedsklynger og det kommunale sundhedsområde

Danske Ældreråd tilbyder i efteråret 2022 regionale temadage om sundhedsområdet i Danmark.

Temadagene henvender sig til alle ældrerådsmedlemmer, der ønsker at få inspiration til, hvordan ældrerådene kan arbejde med sundhedspolitiske emner lokalt.

På temadagene vil vi blandt andet sætte fokus på:

- Hvordan er sundhedsvæsenet organiseret i Danmark, og hvilken rolle spiller det kommunale sundhedsvæsen?
- Hvad betyder de nye sundhedsklynger for kommunerne og for borgerne?
- Hvordan kan ældrerådene understøtte sundhedspolitiske tiltag i kommunerne?

Sundhedspolitisk konsulent Anja Bihl-Nielsen står for afviklingen af dagen i samarbejde med medlemmer af bestyrelsen i Danske Ældreråd. Der vil være oplæg fra en kommunal chef eller direktør, der fortæller om, hvordan kommunerne arbejder med det nære sundhedsvæsen og den nye klyngestruktur.

Tid og sted

Mandag den 10. oktober, Scandic Hvidovre, Kettevej 4, 2650 Hvidovre

Tirsdag den 11. oktober, Ringsted kongrescenter, Nørretorv 45, 4100 Ringsted

Tirsdag den 25. oktober, BDO Lounge, Tingvej 7, 2 sal tv. 8800 Viborg

Mandag den 31. oktober, Hotel Park, Milling Hotels Viaduktvej 28, 5500 Middelfart

Torsdag den 3. november, Hotel Søparken, Søparken 1, 9440 Aabybro

[Læs mere og tilmeld jer her](#)

Hørings svar vedrørende fravalg af genoplivning ved hjertestop

Danske Ældreråd har afgivet høringssvar vedrørende forslag til ændring af sundhedsloven, der vil gøre muligt for ældre mennesker at frasige sig genoplivning ved hjertestop.

Danske Ældreråd er positive over for, at lovforslaget giver ældre mennesker, der er svækkede af alderdom efter et langt liv, muligheden for at frasige sig genoplivning ved hjertestop. Det vil give en mere værdig afslutning på livet, og det vil gøre det lettere for det sundhedsfaglige personale omkring borgeren at give den rette pleje og omsorg i livets sidste tid.

Det er meget positivt, at der som led i lovændringen udvikles en digital løsning, der skal gøre det muligt for al sundhedspersonale at opnå viden om borgerens eventuelle fravalg af genoplivning ved hjertestop.

Når muligheden for at fravælge genoplivning ikke længere er betinget af en diagnose eller svækkelse, mener vi, at behovet for en forudgående dialog med en sundhedsprofessionel er særlig vigtig, så borgeren hjælpes til at træffe beslutning på et oplyst grundlag. Vi læser, at borgeren undervejs i registreringen af sit fravalg vil blive mødt med en tekst, der leder gennem overvejelser om at tale med egen læge eller anden sundhedsprofessionel. Vi er bekymrede for, om denne tekst er tilstrækkelig information til borgere, der kunne have brug for at tale med en sundhedsprofessionel forud for at registrere sit fravalg, fx hvis borgeren træffer beslutning om fravalg som følge af depression eller lignende.

[Høringssvaret kan hentes her](#)

Aftale om dosispakket medicin forlænges

Aftalen om honorering af læger for deres arbejde med dosispakket medicin er blevet forlænget frem til 1. december 2022.

Det betyder, at borgeres medicin kan blive pakket automatisk på apotekerne frem for, at de enkelte sygeplejersker og social- og sundhedsmedarbejdere skal gøre det manuelt for hver enkelt borger.

KL har med afsæt i erfaringer samt nationale og internationale data undersøgt, at man kan frigøre 850 årsværk ved at lade apotekerne maskinindpakke medicindoser, frem for at sygeplejersker og SOSU'er skal bruge deres arbejdstid på manuelt at putte piller i dosis-æsker.

Dosispakket medicin vil også styrke patentsikkerheden. Teknologien indeholder nemlig en sikkerhedsprocedure, der sørger for, at indholdet i dosisposerne stemmer overens med lægens ordinationer.

Kortlægning beskriver, hvordan man kan engagere sårbare ældre i meningsfulde aktiviteter

Sundhedsstyrelsen har udgivet en kortlægning, der beskriver, hvordan fagpersonalet kan motivere og engagere sårbare ældre til at deltage i forebyggende og sundhedsfremmende tilbud.

Kortlægningen har set på, hvilke tilgange kommuner og civilsamfund bruger til at motivere og engagere sårbare ældre. Det kan for eksempel være ældre med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, kronisk sygdom, begrænset socialt netværk og begrænset kontakt til andre. Denne gruppe er i særlig stor risiko for yderligere svækkelse og ensomhed, og deltager ofte ikke i sundhedsfremme- og forebyggelsestilbud.

[Læs kortlægningen her](#)

Webinarer om det gode samarbejde mellem pårørende og medarbejdere

Sundhedsstyrelsen afholder hen over efteråret en række webinarer om samarbejdet med pårørende til svækkede ældre.

Webinarerne er en blanding af faglige oplæg, lokale cases fra ældreplejen, undervisning, interviews og film. Både medarbejdere og pårørende i ældreplejen, forskere og praksiseksperter vil dele deres viden og erfaringer.

[Du tilmelde dig og læse mere om de enkelte webinarer her](#)

Nye funktioner i MitID app gør det muligt at hjælpe pårørende med at få MitID

En ny opdatering i MitID appen betyder, at man kan opdatere ID-oplysningerne og oprette MitID direkte i MitID app med sit pas. Og man kan også hjælpe andre med at få MitID.

Kender man en, som endnu ikke har fået MitID, og som ikke selv har en telefon, der kan scanne pas, kan man nu hjælpe dem med at få MitID via sin egen telefon og MitID app. For at kunne benytte den nye mulighed kræver det, at den man hjælper, har et gyldigt dansk, grønlandsk eller færøsk pas. Efter oprettelsen skal den, man hjælper, aktivere MitID appen på sin egen telefon. Ingen personlige oplysninger bliver gemt eller lagret på den telefon, man har lånt.

[Læs mere her](#)

Covid-19 havde gode betingelser for at sprede sig på plejehjem i starten af epidemien

Sammenlignet med andre lande klarede Danmark sig godt igennem covid-19-epidemien. Men der var udfordringer med hygiejne og adgang til test og værnemidler. Det viser en ny Vive-undersøgelse, der kigger på baggrunden for covid-19-udbrud og -dødsfald på plejecentre og i hjemmeplejen.

I undersøgelsen kan man blandt andet læse, at smitten havde gode betingelser for at sprede sig på de plejecentre, der blev ramt under epidemiens første fase.

På trods af gode råd om at spritte af og vaske hænder var hygiejne generelt set mangelfuld og udfordret af ældreområdet mange skiftende personaler med varieret kompetenceniveau.

- Vi har lært af epidemien, at hygiejne er et vigtigt indsatsområde, hvis vi skal blive bedre til at beskytte de ældre under fremtidige epidemier. Det gælder både epidemier med covid-19 og epidemier med influenza, siger Pia Kürstein Kjellberg, projektchef i VIVE.

Desuden lyder det i undersøgelsen, at der ses en mindre, men statistisk signifikant overdødelighed blandt ældre borgere på plejecentre i vinteren 2020/2021 – men ikke for øvrige grupper – og ikke i øvrige perioder.

Den mindre, men statistisk signifikante overdødelighed blandt beboere på plejecentre i vinteren 2020/2021 var drevet af en overdødelighed blandt beboere på plejecentre i Region Hovedstaden, der var mere end dobbelt så høj som i de øvrige regioner.

Læs mere i undersøgelsen, som kan downloades [her](#)

Erfaringsopsamling på klippekort kun til sociale aktiviteter

17 kommuner har i perioden 2018-2022 arbejdet målrettet med at mindske ensomhed blandt ældre modtagere af hjemmepleje ved at afprøve en klippekortsmodel, som har givet ældre mulighed for at få vejledning, støtte og ledsagelse til sociale aktiviteter. En ny udgivelse samler op på erfaringerne med den nye model.

Modellen benævnes fællesskabsklippekortet og er inspireret af den klippekortsordning, der blev indført i hjemmeplejen i 2015. I den oprindelige klippekortsmodel får de svageste modtagere af hjemmepleje tilbudt ekstra tid til hjælp i form af ”klip” på klippekortet, og grundtanken er, at de selv kan være med til at bestemme, hvad den ekstra tid skal bruges til.

Med Fællesskabspuljen har man ønsket at afprøve klippekortsmodellen som en fremgangsmåde specifikt i forhold til bekæmpelsen af ensomhed blandt modtagere af hjemmepleje. Klippekortmodellen anvendes hermed med et nyt formål. Og hensigten med forslagene har derfor også delvist været metodeudvikling.

I erfaringsopsamlingen kan man blandt andet læse, at projekterne indikerer, at der er et stort potentiale i at tilbyde fleksible og individuelt tilrettelagte borgerforløb i forhold til at forebygge og afhjælpe ensomhed.

Erfaringsopsamlingen viser også, at især hjemmeplejens mulighed for at ledsage borgere til sociale aktiviteter har været et godt værktøj til at få ensomme modtagere af hjemmepleje til at indgå i fællesskaber.

[Erfaringsopsamlingen kan downloades her](#)

Ny kampagne skal give social- og sundhedsfagene et nyt image

I en ny kampagne er social- og sundhedshjælpere og -assistenter selv med til at fortælle de mange gode historier fra deres hverdag. Det skal skabe interesse for at tage en af social- og sundhedsuddannelserne ved at vise et realistisk billede af, hvad man kan vente sig af arbejdsopgaver og få af arbejdsliv.

Bag kampagnen står Sundhedsstyrelsen, Social- og Ældreministeriet, KL, FOA, Danske SOSU-skoler og Danske Regioner.

- Langt de fleste social- og sundhedshjælpere og -assistenter er glade for deres job, og gør en kæmpe forskel for andre mennesker. De historier skal vi fortælle. Der er behov for at få vendt det negative image, og få vist hvor vigtige opgaver de løser med stor faglighed. Mange unge ved ikke hvor komplicerede opgaver de faktisk løser i social- og sundhedsfagene, siger Søren Brostrøm.

Der er nemlig mange fordomme om faget. Det har medført et negativt image, som gør, at nogen vælger uddannelsen fra – eller hopper fra fagene efterfølgende. Det fremgår af en analyse, som Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for velfærd, VIVE, har gennemført for Sundhedsstyrelsen.

Kampagnen kører på socialsundhed.dk og en række sociale medier. [Vives analyse kan downloades her](#)

Konference om omsorg og relationer

Sundhedsstyrelsen holder konference for personer, der arbejder med ældre og omsorg. Konferencen handler om, hvordan man som fagperson kan styrke relationerne til ældre og give dem værdig omsorg.

Konferencen er primært henvendt til fagpersoner og ledere, men er også åben for andre. Formålet med konferencen er at give inspiration til arbejdet i den kommunale og private ældrepleje, herunder selvejende institutioner.

Konferencen bliver holdt den 23. november 2022 kl 9.30 til 16.00 på Comwell Kolding. Det er gratis at deltage, men det er nødvendigt, at man tilmelder sig.

[Læs mere på Sundhedsstyrelsens hjemmeside](#)

Arrangementer

Temadage om sundhedsområdet

Mandag den 10. oktober, Scandic Hvidovre

Tirsdag den 11. oktober, Ringsted Kongrescenter

Tirsdag den 25. oktober, Viborg Lounge

Mandag den 31. oktober, Milling Park 1 Middelfart

Torsdag den 3. november, Søparken Aabybro

[Klik her for tilmelding og mere information](#)

Ældrepolitisk konference

Den 16. november 2022 afholder Danske Ældre Råd ældrepolitisk konference på Odense Congress Center.

Under overskriften "En fremtid med mere omsorg og nærvær i ældreplejen" belyser konferencen nogle af de udfordringer og dilemmaer som tre ekspertgrupper og et panel har peget på i deres arbejde med en ny ældrelov. Programmet udsendes i sidste halvdel af september

Jernbane Allé 54, 3. th.
2720 Vanløse
Tlf. 3877 0160
info@danske-aeldreraad.dk
www.danske-aeldreraad.dk

**Nyhedsbrevet er udgivet af
DANSKE ÆLDRE RÅD**
Illustrationer: Pixabay og
Danske Ældre Råd

Danske Ældre Råd
Formand Inger Møller Nielsen
Tlf. 2146 1770

Ansvarshavende:
Trine Toftgaard Lund

Redaktion:
Trine Toftgaard Lund
Morten Larsen

Sekretariatet:

Trine Toftgaard Lund
Direktør
ttl@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0163

Marianne Lundsgaard
Senior konsulent
ml@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0165

Lise Sørensen
Ældrepolitisk konsulent
ls@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0168

Morten Larsen
Kommunikationskonsulent
mol@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0162

Anja Bihl-Nielsen
Sundhedspolitisk konsulent
abn@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0164

Anna Jensen
Kursus- og medlemssekretær
aie@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0167

Maj-Britt Lempel
Bogholder
mbl@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0160